

liden Skade paa sin borgerlige Ære. Jeg veed ikke, at der er noget Middel — med Undtagelse af en kongelig Naadesaet —, hvorved et saadant Menneske kan gjengives sin tabte Ære og blive erkjendt for, hvad man i Lovsproget forstaaer ved en god Mand, dets senere Vandel være saa roesværdig, som den være vil. Det synes, som om man ligesom har lagt an paa at gjøre det umuligt for den Faldne atter at reise sig. Et saadant Princip, som i heteste Naade forekommer mig at være forkasteligt, har ogsaa fundet Indgang i denne Lov, idet Huusbonden deri indrømmes Ret til at bortvise et Lyende af sin Tjeneste paa Grund af de Feiltrin, det i en tidligere Tid maatte have begaaet. Forsaavidt man herimod vil indvende, at det kan befrie sig fra en saadan Bortvisning ved at skriste eller fremlægge hele sit Synderegister, hvergang det flikter Huusbond, saa har allerede min ærede Ven fra Bornholm i saa Henseende gjort opmærksom paa det meget Haarde for et Menneske, der ligger i et saadant Striftemaal, hvorved det tvinges til at dvæle ved Feiltrin, som det meget alvorligt angreer at have begaaet. Det er meget haarde Bestemmelser, mine Herrer! Bestemmelser, hvorom der i Landsthinget er sagt, at det om trent er det Samme, som at erklære et Lyende for fredløst, idet enhver Huusbond, som det kommer til, er berettiget til at bortvise det. Jeg troer ikke, at jeg, hvis dette Ændringsforslag eller de i samme Retning stillede blive forkastede, kan stemme for Lovforslaget; det forekommer mig, at det saa vil indeholde Bestemmelser af en saadan Natur, at man kan have Ret, naar man betegner dem som lidet kristelige.

Justitsministeren: Den Grund, som den ærede Rigsdagsmand, der satte sig, anførte for at forkaste § 15, forekommer mig ikke at være bevissende. Han gjorde nemlig opmærksom paa, at Huusbonden, ifølge § 41, har Ret til, efterat Lyendet har tiltraadt Tjenesten, at bortvise det under saadanne Omstændigheder, som ere opregnede i § 15; men, netop naar Huusbonden har en saadan Ret, saa forekommer det mig, at man, hvis man vil være consequent, ligesom maa indrømme

Huusbonden Ret til ogsaa at nægte at modtage Lyendet; thi det vilde dog være høist besynderligt, om Loven skulde indeholde den Regel, at, naar et Lyende havde begaaet den og den Handling, saa skulde Huusbonden være berettiget til at bortvise det, efter at have havt det i en vis Tid i sin Tjeneste, efter at have havt det blot een Dag under Tag, men at han derimod ikke skulde være berettiget til af samme Marsag at nægte at modtage det i sit Huus. Hvad angaaer de Bemærkninger, som den ærede Rigsdagsmand har fremsat med Hensyn til Bestemmelserne under Nr. 1, saa staaer det ikke i Lovgivningens Magt, at have alle Følger af en begaaet Forbrydelse, og fordi der gives Huusbonden en Ret til at nægte at modtage det Lyende, der har forseet sig paa den under Nr. 1 nævnte Naade, hvor der forøvrigt kun tales om de grovere Forbrydelse; deraf følger jo ikke, at Huusbonden er nødsaget til at bortvise Lyendet. Huusbonden kan meget gjerne vise kristen Kjærlighed og beholde Lyendet. Det vil ogsaa ofte blive Tilfældet i det virkelige Liv, at, naar Lyendet en Tid har opført sig vel, saa vil Huusbonden ikke paa Grund af en Omstændighed, som den anførte, bortvise det; men det forekommer mig, at Huusbonden maa have Ret dertil. Disse og mange andre Følger af en Forbrydelse, som for Individet kunne blive bittere i det borgerlige Liv, kunne ikke undgaaes. Der gives ingen Naade, hvorpaa der kan gives den Faldne en fuldstændig Opreisning; dersom en Forbryder er dømt fra sin borgerlige Ære, saa kan der ved kongelig Resolution gives ham Opreisning; men der findes i Lovgivningen intet Middel til at borttage samtlige Følger af en begaaet Forbrydelse.

Forsaavidt den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te Valgfreds (S. A. Hansen) rettede det Spørgsmaal til mig, om ikke Huusbonden skulde bevise de Omstændigheder, som efter § 15 give ham Ret til at nægte at modtage Lyendet, saa antager jeg, at det er Noget, som følger ganske af sig selv, at, naar han vil gjøre Paastand paa en Rettighed, saa maa han paavise Grundlaget for denne Rettighed; det kan gjerne være, at han, uden at have Beviser ved Haanden, bortviser Lyendet,